

Estan Eghaghanim

O Esta

Akar faragha zuim

Estan Akinafarimın eghaghaniba, Israelia kantri Persian itir bizir me bativizibar eghaghaniba. Esta uabi Israelian amizim egha ua Persian kantrin atrivimın amuim, o kwinın oto. Kamaghın amizi, Israelian apaniba me misogh me agıvasava amima a men akura.

Dughiar bar ekıar Judaba bar ifongezim, me kamagh a dibora ghaze, Purimın Dughiar Ekıam. Ezi akınafarir kam Purimın Dughiar Ekıar kamın mingarim abiki.

Gumazir akınafarir kam osirizim, akınafarir kamın aven dughiatamın Godın zıam bar an osirizir puvati. Ezi ni eghaghanir kamın gan Godın apangkuvim ko an ifongiamra ganam.

Esta Persian kantrin kwinın oto

(Sapta 1--2)

Kwin Vasti atrivimın akam batoke

¹⁻² Ezi Atrivim Serksisın dughiamın, a Persian kantrin atrivimın iti, egha uan atrivir dabirabir Susan nguibamın itim gapiaghiri, Susa kar Persian nguibar ekıar gavgavim. Serksis 127plan provinsba uaghan dar gari, Indian kantrin ikegha ghua Itiopian kantrin tus. ³ An atrivimın azenir namba 3ın dughiam, a uan ingangaribar faragha

zuir gumaziba ko, gavmanın gumazir ekiaba isar ekiam bagha men dia. Ezi Persian kantri ko Midian kantrin midorozir gumazir dapaniba ko provinsbar garir gumaziba ko gumazir ekiaba me bar izegha a ko iti.

⁴ Ezi isar ekiar kam iakinir 6plan iti, ezi Atrivim Serksis uan dagiaba ko dipenimin itir bizir aghuiba gumazamizibar akakasi. Ezi me an bizir bar aghuir ganganir aghuibagh amibar gari.

⁵ Ezi iakinir 6plan kaba givazima, atrivim uan dipenimin divazimin aven a iti naghin isar ekiar igharazim gami. Susan nguibar ekiar gavgavimin itir gumaziba bar, biziba itiba ko biziba puvatiziba, kar men isam. Me isar kam wan wighin an iti. ⁶ Me isam gamua itir danganir bar aghuim, gumaziba fomira dagiar agheviba ko ghurghuriba ko bluplaba ko, ongarimin itir zoghuaba ko, dagiar glasın mingariba inigha, nguazim dafegha ghuriar kamın ingari. Egha me isam gamir dughiamın me danganir kam inir ghurghurim ko pighaghevim ghuaragha benir aghuimin a ike. Egha iniba ikezir benir kam, me dagiar akınimin a guragha, silvan ringin aghuibar a gitui. Egha me golin dabirabiba ko silvan dabirabiba tintinibar dagheba apir danganir kamın ada afe. ⁷ Atrivimin ingangarir gumaziba wain isa golin dikirizir kavın digirir igharagha garibagh inge. Ezi atrivim uan bizir avirimin amodoghın, wain isa gumazir kabagh anigavira iti. ⁸ Egha Atrivim Serksis kamaghın an dipenimin ingarir gumazibav gei, gumazir wain gifueghavira itiba, wain me daningvira iki. Anogoroziba puvati.

⁹ Ezi dughiar kamın Kwin Vasti isar ekiam, amiziba baghavira, uaghan atrivimın dipenimın a gami.

¹⁰ Ezi isar ekiar kam ikia ghua namba 7in aruemın otozıma, atrivim wain amegha mong on-gani. Egha uan ingarir gumazir 7plan diazıma me a bagha izi. Men ziabar kara: Mehuman ko Bista, Harbona, Bikta, Abakta, Setar ko Karkas.

¹¹ Atrivim Serksis me amaga me miğia ghaze, ia mangi Kwin Vasti inigh izi. Kwin Vasti uan kwinın dapanir asuam arugh izi. Kwin Vastin ganganim bar dera, kamaghın ki a isi uan nguibabar aven gumazir ekiaba ko, gumazir nan isamın izeziba bar men akakaghasa. ¹² Ezi ingangarir gumaziba ghua Kwin Vasti an miğiriğiabar gun a miğei. Ezi kwin izan aghua. Ezi atrivim kamaghın oregha an muriam Kwin Vasti bagha bar moghira an ikufi.

¹³ Kar atrivimın arazim, a fofozir gumazibar azara, kar gumazir faragha zuir dughiabar arazıbagh foziba. A men azaraghti, me gumazibar dabirabim ko arazir aghuiba a mikimti, a fogham. Kamaghın amizi, a fofozir gumazibar diazıma me ize, egh me a mikimti a man arazitamra kwin damuam. ¹⁴ Ezi gumazir kaba bar atrivimın boroghira ikia, men ziabar kara: Karsena ko Setar, Atmata, Tarsis, Meres, Marsena ko Memukan. 7plan gumazir kaba, me kantri Persia ko kantri Midian gumazir dapaniba, egha gumazir ekiar igharaziba me uaghan me gafira. Ezi atrivim me baragha men nighnizibar girara zui.

¹⁵ Egha a kamaghın 7plan gumazir kabav gei, “Ki Atrivim Serksis, ki uan ingarir gumaziba Kwin Vasti bagha me amada, ezi me ghua bizir ki a

damuasa ifongeziba bagha a migeima, ezi a nan akam batoke. Ezi en arazim manmaghin bizir kam migei? E manmaghira kwin damuam?”

¹⁶ Ezi Memukan kamagh atrivim ko an gumazir dapanibav gei, “Atrivim ni orakigh, Kwin Vasti osimtizim nirarama atizir puvati. An osimtiziba isa bar nin gumazir dapaniba ko ni garir provinsbar gumazibagh ariki. ¹⁷ Guizbangira, ni garir nguibabar aven itir amiziba, me bar kwinin arazir kurar kam baragham. Egh amiziba kamagh mikimam, ‘Atrivim Serksis Kwin Vasti migia ghaze amang an ganam, ezi kwin aghuagha atrivimin akam batoke.’ Amiziba uaghan akaba batogh uan pabar akaba baraghan kogham. ¹⁸ Dughiar kamra Persian ko Midian gumazir dapanibar amuiba kwin amizir arazir kam baregh, egh uan paba arazir kamra an gun me mikimam, egh amiziba akar kurabav kimiva arazir kurar aviribar amuam.

¹⁹ “Ezi atrivim, ni akar ki migeim gifueghiva, ni akam gumazamiziba bagh anemadagh kamaghin mikim suam, ‘Vasti ua izi Atrivim Serksisin ganam kogham.’ Ni akinafarir Persia ko Midian araziba aven itim, ni a inigh arazir kam osirigh. Eghti arazir kam iki kamaghira ikiam. Egh ni amizir aghuir igharazitam inighti, a Kwin Vastin danganim inigh kwinin iki. ²⁰ Eghti nin akam nguibar ni gariba bar dar mangighti, amiziba bar uan pabar akaba baragh men apengan ikiam, gumazir ziaba itiba ko ziaba puvatiziba uaghara.”

²¹ Ezi atrivim uan gumazir dapaniba ko me migirigiar kam gifonge, kamaghin atrivim Memukan mikemezi moghin ami. ²² Egha

atrivim akinafarim provinsin a gariba bagha anemada, egha gumazamiziba migeir men nguibamin akabar me osiri moghira me bagha ada osirigha, kamaghin migia ghaze, “Gumazimra uan dipenimin itir darazir ko biziba bar dar dapanimin ikiam.”*

2

Esta kwinin oto

¹ Dughiar maba givazima, Atrivim Serksisin adarim amirazima, a ua Vasti gamizir arazim giniri, a Kwin Vasti agivaghti a ua kwinin ikian kogham. ² Ezi gumazir nighnizir aghuiba a ganidiba a koma apiagha kamaghin a migei, “Ni ti ua bagh amizir igiar igharazitaba buriam. Me ganganir aghuiba iki egh uaghan araziba deragh. ³ Egh ni uan provinsin ni ativagha garibar gumazitaba miseveghti, me amizir igiar aghuiba inigh gavmanin nguibar ekiar gavgavim Susan izi, egh me isi dipenir ni amiziba akuvi naghin me arikigh. Eghti Hegai, gumazir nin amizibar garim,* a deragh men ganam. Eghti amiziba borem uan mikarzibar aghu egh uari asingiva, ganganir aghuibar amuam. ⁴ Eghti ni amizir

* **1:22:** Hibrun akam deragha akar otevir kamın mingarim abighizir pu. Gumazir maba akar kam gigha ghaze, “Gumazimra uan amuiroghboribar dapanim, egh a uan danganimin mikimam.”

* **2:3:** Hegai atrivimin amuibar ganamin ingangarim iti. Ezi Serksisin atrivir dughiamin, atriviba amuir aviribar ikia egha amuir doziba sara iti. Atriviba uan amuir doziba isa dipenibar da arizi, ingangarir gumazir maba men gari. Me ingangarir gumazir kaba men amuiba ko daku me gikararangan me atiatigha men turiar oviziba bar dar ghore.

kabar tav gifongegh, egh tav amiseveghti a Kwin Vastin danganim iniam.” Atrivim oregha bar akar kam gifonge, egha kamaghin damuasa.

⁵ Dughiar kam Susan nguibar ekiar gavgavimın aven Judan gumazir mam iti, an ziam Mordekai. Mordekain afeziamın ziam, Jair. Jair a Simein ovavir borir mam, Kisin otarim. Mordekai, a Benjaminın adarazir mav. ⁶ Ezi faragha Babilonın Atrivim Nebukatnesar, Judan Atrivim Jehoiakim ko Judan marazi inizi me ghua Babilonın kalabusın ike. Egha Mordekai inizi a me ko uaghan ghu. ⁷ Mordekai guivir mam iti, an ziam Esta, ezi guizin Hibrun akamın an ziam Hadasa, ezi Esta Mordekain afeziar dozimın guivim. Ezi an afeziar dozim uan amuim ko aning areme, ezi Mordekai Esta inigha uan borimın miraram a gami. Ezi Esta bar deragha ganganir aghuim gami.

⁸ Ezi Atrivim Serksis gumaziba ko amiziba bagha akam amaga ghaze, me amizir igiar aviriba inigh Susan nguibamın izi. Ezi me amizir igiaba inigha iza uaghan Esta inigha ize. Me Esta isa atrivimın dipenimın amiziba itir danganimın aneti. Ezi Hegai amizibagh ativagha men gari. ⁹ Hegai Estan garima a bar derazıma a bar a gifonge. Kamaghın amizi, a mikarziba adir borem ko dagher bar aghuiba Esta ganıngi. Egha amiziba itir dipenimın danganir faraghavıra itim, an a isa Esta ganıngi. Egha atrivimın dipenimın 7plan amizir igiaba amisevezıma, me Esta ko ikia deragha a gami.

¹⁰ Mordekai faragha Esta mıgia ghaze, an

atrivimîn dipenimîn mangî kamaghîn mikîman kogham, a Judan amizim. ¹¹ Dughiaba bar Mordekai amiziba itir dipenimîn divazimîn tiar akam garuavîra iti. A Estan ikirîmîrim gifoghasa a manmaghîram amua iti. Egha a uaghan foghasa bizir tizimra Esta bativam.

¹² Azenir vamîran aven, me amizibar mikarziba akiraghasezîma men ganganiba bar dera. Iakinir 6plan me mean tememîn apongezir boremîn amizibar mikarziba aghefi. Egha iakinir 6plan igharazibar me borer mughuriar aghuim zuimîn me aghefi. Bizir kabar gîn me guivir igiaba vaghvagha me isa ghua Atrivim Serksisîn akakasi.

¹³ Egh dughiar amizim atrivimîn dipenimîn mangasava amim, uabi ifongezî moghîn uabi asingigh atrivimîn dipenimîn mangî. ¹⁴ Amizir atrivim bagha zuim, a guaratîzimîn ikî mangîti aminim dutugham. Eghtî amîmzaraghan me a inigh mangî amizibar dipenir igharazimîn Sasgasîn dafarim datîgham. Sasgas, an atrivimîn amuir dozibar dipenimîn garir gumazim. Amuir kam uam atrivim bagh mangan kogham. Atrivim a gifueghîva an ziam diborogh an diahtîma a mangam. Tuaviba ua puvati.

¹⁵ Ezi datîrîghîn Esta mangî atrivimîn ganamin dughiam oto. Esta Abihailîn guivim, Abihail a Mordekain afeziar dozim. Mordekai ua bagha Esta inigha uan borimîn mîrarama a gami. Gumaziba bar Estan gara bar a gifonge. Esta ghua atrivimîn garir dughiamîn a uan ifongiamîn gîn ghua uabi asingizir pu, puvati. An amizibar garir gumazim Hegai, a mikemezi korotiabaram aghui.

¹⁶ Ezi dughiar kam Serksis atrivimîn iti 7plan

azeniba. Azenir kamın iakinir namba 10 me a dibora ghaze Tebet, me an Esta inigha atrivim bagha zui.†

17 Ezi atrivim amizir igharazibar aghuagha Esta bar a gifonge. A Estan garima an amizir igharaziba bar me gafiragha, an ganganiba bar dera. Amizir igiar igharaziba Estan mın atrivimın dıghorim kuarizir pu. Kamaghın amizi, atrivim kwinın dapanir asuam an dapanim garu. Ezi Esta Kwin Vastin danganım inigha kwinın oto. 18 Egha Atrivim Serksis Esta kwinın otozir bizim bagha isar ekiam diboro. Egha uan gumazir dapaniba ko ingangarir gumazir dapanibar dia, eghti me isar ekiar kam bagh izam. A ghaze, “Nan kantrin itir gumazamiziba dughiar kamın avughsam.” Egha atrivim uan bizir avıribar amodoghın, bizir aghuir avırıba isa gumazamizibagh anıngi.

Mordekai atrivimın akurazıma an osımtızim in-izir pu

19 Ezi dughiar kam me amizir igiaba ua me akufa. Ezi dughiar kamra,‡ atrivim Mordekai amisevezıma an atrivimın dipenimın gumazir dapanir mamın iti. 20 Mordekai faragha kamaghın Esta mıgıa ghaze, ni gumazitam mikıman marki, egh suam, ni Judabar amizim. Ezi Esta an akamın mirara ghu, egha Mordekain akaba baragha dar gın zui, kar a zurarama amir arazim.

21 Mordekai, Atrivim Serksisın ingangarım gamir dughiamın, gumazir pumuning adarım

† 2:16: İakinim Tebet, a en namba 10ın iakinim Oktoban mın iti. ‡ 2:19: Hibrun akam vezın kamın mıngarım deravıra bigha mıgeir puvati.

atrivimîn ikia a misueghti an aremeghasa akam misoke. Aningîn ziamning, Biktana ko Teres. Gumazir kamning atrivim itir danganimîn tiar akamîn garir ingangarim gami. ²² Ezi Mordekai aningîn migirigiar kam baregha ghua Kwin Esta mikeme. Ezi Esta kamaghin oregha migirigiar kam isa atrivim ganingigha, ghaze, kar Mordekain akurvazim ni bagha izi. Ezi atrivim fo, Mordekai akar kam baraki. ²³ Me akar aning mikemezimîn mingarim gifoghasa amuvira ikia, egha a gifo a guizbangira. Egha me tememîn aning agurazima aning areme. Egha atrivim kamaghin uan ingangarir gumazibav gia ghaze, “Bizir otozir kam, e uan gavmanîn akinafarimîn aven eghaghanimîn min an osirigh.” Ezi me atrivimîn damazimîn a mikemezi moghirama ami.

Haman Judabagh asighasighasa

3

(Sapta 3--5)

Haman Judaba kuvarimasa akam misoke

¹ Egha gin Atrivim Serksis gavmanîn faragh mangasa gumazir mam amisefe, an ziam Haman, Haman a Hamedatan otarim, egha Agakin adarazir mav. ² Egha atrivim ingangaribar faragha zuir gumazibav gia ghaze, me Haman bagh teviba apiriva an ziam fam. Me bar moghira atrivim mikemezi moghin ami, ezi Mordekai uabira puvati. Mordekai bar moghira Haman bagh teviba apiran aghua.

³ Ezi atrivimın ingangaribar faragha zuir gumazir igharaziba ganigha kamaghın an azara, “Ni tizim bagha atrivimın miğirigiabar gın mangan aghua?”

⁴ Dughiar avıribar me Mordekain arazir kam bagha a miğei, ezi Mordekai men akaba baraghan aghua. Mordekai kamaghın me miğia ghaze, “Ki Judan adarazir gumazir mam, kamaghın ki Haman bagh uan tevımning apırighan kogham.”* Ezi ingangaribar faragha zuir gumaziba Mordekain miğirigiabar kamin gun Haman mikeme. Kamaghın me gan foghasa, Haman ti Mordekai ateghti a kamaghıra damuam, o puvatigham.

⁵ Ezi Haman gari Mordekai a bagha teviba apiri puvatigha an ziam feir puvati, ezi an a bagha an muriam bar an ikufi. ⁶ Haman gın kamaghın fo, Mordekai a Judabar mav, kamaghın a Mordekai gasighasighasa akam misoke. Mordekai uabıra puvati. Haman tuavitam gınighnigh egh Judan Persian kantrin itir darazi bar moghıra me misueghti me arighireghasa nighnisi.

⁷ Dughiar kam Serksis atrivimın itima an namba 12 azenir kamin iakinir farazim Nisan, Haman ghaze, me satu gikararang egh iakinim ko dughiar aghuir Judabagh asighasighamim gifogham. Me ikararegha givagha kamaghın fo,

* **3:4:** Haman, a Agakin adarazir mav, Agak, a Amalekian gumazim. Ezi Amalekia me Judabar apanim gami. Kamaghın amizi, Mordekai a bagh tevımning apıran aghua. Ni Ua Me Ini 17:8-16 ko Godın Araziba 25:17-19in gan.

namba 12 iakinim Adar,† an dughiar namba 13in, Haman Judabagh asighasigham.

⁸ Egha Haman ghua kamaghin atrivim migei, “Gumazamizir igharazibar marazi nin kantrin nguibaba tintinibar dar aven iti. Egha kagh iti darazi amir araziba me ko dagh amir puvati. Me bar ighara, egha atrivimin arazibar gin zuir puvati. Kamaghin ni me ateghti me ikivira ikiti, bizir kam nin akuraghan koghti, nin kantri deragh mangan kogham. ⁹ Ore atrivim, ni ifuegh akam gumazamiziba bagh anemadaghti, me bar gumazamizir kabav sueghti me arimighiregh. Ki guizbangira ni migei, ni ifueghiva akam gumazamiziba bagh anemadaghti, me gumazamizir kabav sueghti me arighiregh. Ki guizbangira ni migei, ni kamaghin damighti ki 10 tausen silvan daghaba isi nin daghar dipenim datigham, eghti me daghar kabar atrivimin ingangarir kam damuam.”

¹⁰ Atrivim Serksis dafarim gazuir ringin mam iti, ringin kam atrivimin ziam ko nedazim an ikia egha an arazir an amiba gavgavim dagh anidi. Ezi atrivim migirigiar kam baregha ringin kam suegha Judabar apanim gamir gumazim Haman ganingi. ¹¹ Egha atrivim a migia ghaze, ki ifonge daghaba ateghti da iki. Bizir tizim ni gumazamizir kabar amusi, a dera ni puram a damu.

¹² Ezi iakinir faragha zuimin dughiar namba 13in, Haman gumazir atrivimin akinafariba

† **3:7:** Iakinim Nisan, a en iakinimning Mas ko Eprilin min iti. Ezi Adarin iakinim a en iakinimning Februari ko Masin min iti. Kamaghin amizi, Haman damuasa migeir bizim bagh mizuam mangiti namba 11 iakinim otoghti an a damuam.

osiribar diazima me izi. Ezi a uan migirigiba bar me mikemezi me a mikemezi biziba bar ada osiri. Me Atrivim Serksis garir nguibar kaba, me bar me bagha men nguibabar akabar me osirir arazimin min da osiri. An akinafariba gumazir dapanir ekiaba ko provinsbar garir gumazir dapaniba ko nguibabar garir gumazir ekiaba bagha da osiri. Ezi akinafariba bar Atrivim Serksis dafarim gazuir ringin ababanim dar iti. Ringin ababanir kam kamaghin akagha ghaze, atrivim uabi akinafarir kaba osiri. ¹³ Ezi gumazir akinafarir kaba inigh mangamiba, me dikavigha atrivim garir nguibar kaba bar adar ghu. Akinafarir kaba bar kamaghin migia ghaze, “Adarin iakinimin namba 13in dughiamin ia Judan adarazi bar me misueghti me arimighiregh. Gumazir igiaba ko, gumazir ghuriba ko, amiziba ko, boriba dughiar kamra bar me kuavaremegh, egh men apangkuvan marki. Dughiar kamra bar me kuavaremegh egh bar men biziba inigh. ¹⁴ Eghti gumazir dapaniba provinsba bar dar aven itir gumazamiziba bagh akinafarir kam diponti, me bar moghirama a baragh. Eghti dughiar kam otivti, me maghirama Judabav soghti me arimighiram.”

¹⁵ Ezi gumazir akinafarir kam inigha zuiba, me zuamira ghua kantrin kamın nguibaba bar a adagh arui. Egha me Susan nguibar ekiamin uaghan akinafarimin akam akuni, ezi gumaziba bar oraki. Ezi atrivim ko Haman, uaningra ikia wain apava uaning migiava eghari. Ezi Susan itir gumazamiziba migirigiar kam baregha digavir kuram gamigha nighnighava avenge.

4

Mordekai uabın akurvaghasa Estan azangısı

¹ Mordekai kamaghın oregha bar atiatingi. Kamaghın a uan korotiaba abigha bar oseme. Egha azirakar korotiar bibiziba aghuigha averenim isa uan dapanir arızim gaghui, egha tuavir kamın men akaghasa, a bar oseme. Egha a nguibar ekiamın aven arua pamten azirakar ighiabagh ami. ² A ghua atrivimın dipenimın tiar akamra tu, egha aven ghuzir puvati. A fo, gumazim aven mangısı, azirakar korotiar bibiziba aghuigh, aven mangan kogham. ³ Ezi dughiar kam atrivimın akınafarim kantrin kamın provinsba bar a dar ghuzi me oraki, ezi Judan gumazamizibar naviba bar osemezı me pamten diava arava azir ighiabagh ami. Me arava daghetam apir puvati. Egha Judan gumazamizir avırıba azirakar korotiar bibiziba aghuigha averenim gakuı.

⁴ Ezi Estan ingangarir amizıba ko an garir gumazıba a bagha ghua Mordekai amir arazıbar gun a mıgeı. Ezi Kwin Esta digavir kuram gamıgha osemegha nıghnıghava avenge. Egha a korotiar maba Mordekai bagha da amaga danganir uari akuvimın ghaze, an azirakar korotiar maba suegh egh korotiar aghuir kabar aghuigh. Ezi Mordekai ada inian aghua. ⁵ Kamaghın Esta Hatakın diazi an a bagha izi. Hatak ana amizıbar garir gumazir mam, atrivim faragha Hatak amısevegħa ghaze, a Estan ingangarim damuam. Hatak izezıma, Esta anemaga ghaze, ni mangı nguibar ekiamın tiar akamın Mordekai batogh. Egh an azaragh deragh fogh, a manmaghsua arazir kabagh ami?

⁶ Ezi Hatak nguibar ekiamin tongin atrivimin dipenimin tiar akamin ghua Mordekai bato. ⁷ Ezi Mordekai bizir Haman mikemeziba ko a gamiziba ko, Judaba ovengeghti, dagiar Haman mikemezir moghira gavmanin dipenim datighamba, bar dar gun Hatak mikeme. ⁸ Egha akinafarir me Susan nguibar ekiamin osirigha provinsba bar dar amadziba, Mordekai dar mam inigha Hatak ganingi. Akinafarir kam Judan gumazamizibagh asighasighamin migirigiaba an iti. Egha Mordekai a migia ghaze, akinafarimin mingarim Esta gegharagh a mikemegh. Hatak Esta mikemeghti a mangi uan gumazamiziba bagh atrivim gaghoniva kamaghin an azaragham, a Estan adarazir apangkuvighiti me ovengan kogham.

⁹ Ezi Hatak uamategha ghua bizir Mordekai a mikemeziba, bar adar gun Esta mikeme. ¹⁰ Ezi Esta Mordekai bagha migirigiam uam Hatak ganingizi an a inigha ghua Mordekai ganingi. ¹¹ A ghaze, “Atrivimin akar dikirizir gavgavim kamaghin iti, gumazamiziba bar a gifo. A ghaze, ni tina pura uan nighnizimin atrivimin gansi, tiar akar aven itimin mangighan kogham. Bar puvati. Ni kamaghin damigh ni ovegham. A uabi nin diaghti ni mangiva an ganam. Tuavir vamira kamagh iti, ni aven mangiti atrivim nin ganigh uan golin atrivir fidizim feghti, ni oveghan kogham. Ezi datirighin, atrivim nan diazi ki an ganasa aven ghuzir puvatizi iakinir vamira gifa.”

¹² Ezi Mordekai Estan migirigiam baregha, ¹³ a ikaragha nighnizim a ganiga kamaghin a migei, “Ni ghaze, ni atrivimin dipenimin iti, egha ghaze ni deraghvira ikiam. Ni Judaba en min uaghan

mizazim iniam. ¹⁴ Ni aghumra kamaghin uabin asugh ikitima, akurvazir igharazim pin ikegh izighiri Judan adarazir akuraghti me osimtizir kam gitagham.* Ni oveghti nin afeziamin adarazi uaghan givagham. Eghti tina fogham? Ni ti tizim bagha kantrin kamın kwiniın oto? Ni kwiniın otozir bizir kam, ka ti dughiar aghuir nin adarazi osimtiziimin iti, ezi kar men akurvaghamin dughiar aghuim.”

¹⁵ Ezi Esta a bagha kamaghin akam uam anemada, ¹⁶ “Ni mangi Judan Susan nguibamin itiba bar me inigh me akuvagh, egh kamaghin damu. Ia aruer 3pla ko dimagarir 3plan dagheba, ataghiragh na bagh nighnigh. Eghti ki uan ingangarir amiziba ko e uaghan kamaghira damuam. Eghti bizir kamın gin, ki atrivim bagh mangam. E fo, ki mangamin arazir kam, kar ki atrivimin akar dikirizir gavgavim abigham. Egh ki kamaghin damigh ovengsi ovegham, akaba pu, a dera.”

¹⁷ Ezi Mordekai atrivimin dipenimin tiar akam ategh ghua Esta a mikemezi moghira a biziba bar dagh ami.

5

Esta, atrivim ko Haman isar ekiam bagh mangasa, atrivimin azangsi

4:14: Jon 12:27 * **4:14:** Estan akinafarimin aven me Godin ziam diborozir puvati, ezi migirigiar otevir kam, “akurvazir igharazim pin ikegh izighiri Judan adarazir akuraghti me osimtizir kam gitagham,” an akar isin zuimin min iti. A kamagh mikimasa, “God tuavir igharazitam batoghti a en akuragham.”

¹ Ezi Esta 3plan dughiabar dagheba ta. Egha bizir kamın gın a uan kwinın korotiaba aghuigha ghua atrivim iti naghın divazimın boroghın tughav ikia, atrivim apiaghiri naghın gari. Kar atrivim itir danganir ekiam. Ezi atrivim uan dabirabim gaperaghav ikia tiar akamın azenan gari. ² Egha a gari, Kwin Esta azenan tughav ikia egha atrivimın niğhnizim gekuigha uabi mikini, ezi a bar a gifonge. Egha atrivim uan golin atrivir fidizim Estan akuigha anemadazima, Esta izava an ruaghatevimın suira.

³ Ezi atrivim kamaghın miğia ghaze, “Kwin Esta, manmaghın amizi ni na bagha izi? Ni bizitam gifuegh na bagh izi egh na mikim, eghti ki, ativagha garir nguibamın biziba, ki tongira da abighiva egh akuatam ni daningam.”

⁴ Ezi Esta an akam ikaragha ghaze, “O atrivim, datirighın dimangan ki isar mam ni bagh a damuam. Eghti ni ifueghiva, ni ko Haman isar ekiar kam bagh izasa ki nin azangsi.”

⁵ Ezi atrivim akar kam gifuegha, Haman bagha akam amaga ghaze, a zuamira izeghiva aning Estan isamın mangiva an azangsizir bizim damuam. Kamaghın amizi, atrivim Haman ko Estan isam bagha ghu.

⁶ Egha isamın me wain apa ghua, atrivim ua Estan azara, “Kwin Esta, bizir ni ifuegha na mikimasava amim, na mikim. Eghti nguibar ki ativagha garim ki tongira anebigh egh akuatam ni daningam.”

⁷ Ezi Esta a ikaragha ghaze, ⁸ “Atrivim, ki ti nin damazimın derazi ni na gifonge, egh ni nan azangsizimın gın mangisi ifongeghti, Atrivim

kî uam nîn azangsi, kî gurumzaraghan isar igharazim nî ko Haman bagh uam a damuam. Kî kamaghîn ifonge, gua gurumzaraghan isar kamîn ua izam. Dughiar kamîn bizir kî ifongegha nî mikîmasava amim, kî nî mikîmam.”

*Haman Mordekai misuegti
an aremeghasa tuavim akîri*

⁹ Ezi Haman dughiar kamîn dagher danganim ategha bar akuegha navir amîrizimîn zui. Egha a ghua Mordekain garima an atrivimîn dipenimîn aven zuir divazimîn tiar akamîn mîn aperaghav iti. Egha tong dikavigha Haman gifuegha dughiam a ganîdir puvati. A tong an atiatir puvati. An ganganir kam Haman gamizi an nighnizim ikuvizi a bar a basemegha puvîram atari. ¹⁰ Egha Haman pura uan osimtîzim abiragha uan dipenimîn ghu. Egha uan namakabar diazi me izi, ezi a uaghan uan amuim Seres mikemezîma a uaghan me ko iti.

¹¹ Ezi me otivigha gîvazîma Haman men damazimîn uabîra uan ziam fe. Egha me miğia ghaze, kî dagîar avîriba ko, bizir avîriba ko, borir avîriba iti. Egha ghaze, atrivim na isa pîn na atîgha ingangarir ekiam na ganîngi. Ezi ingangarir gumazir igharaziba bar nan apengan iti.

¹² Egha Haman ua kamaghîn miğei, “Kwin Esta, uabî isar ekîar mam gamîgha gumazir igharazitamîn diazir puvati. An atrivim ko narara inabazîma ga ghu. Egha ghaze, guarara gurumzaraghan mangî a ko ua damam. ¹³ Egha kî Judabar adarazir gumazim Mordekain garima, an atrivimîn dipenimîn tiar akamîn aperaghav iti.

Ezi nan muriam a bagha bar ikufi. Ezi ki nighnizi, bizir aghuir ki mikemezi kaba pura biziba.”

¹⁴ Ezi Hamanin amuim Seres ko, an namakaba nighnizir mam batogha ghaze, “Ni nighnigh osiman marki. Ni gumazibav kemeghti, me temer ruaritam asaragh, eghti an ruarim 20 mitan tugh. Eghti ni gurum bar mizaraghara mangi atrivim mikemegh egh Mordekai inigh an firim dafagh an eguraghti an aremegh. Ni kamaghin damigh, navir amirizim inigh mangi damam.” Haman migirigiar kam gifuegha gumazibav kemezi, me Mordekai guasa temer mam asara.

Judaba deravira ikiamin tuavim bato

6

(Sapta 6--10)

Atrivim ziar ekiam isa Mordekai ganingi

¹ Ezi dimagarir kamra atrivim deravirama akuizir puvati. Egha akinafarimin aven eghaghanir bizir an kantrin otivizi me osiriziba bagha me migei, eghti me da inigh izi a bagh dar ponam. ² Egha me Biktana ko Teresin eghaghanim dibori, aning atrivimin danganir a itimin garir gumazimning. Gumazir kamning atrivim misueghti an aremeghasa tuavir mam bato. Ezi gin Mordekai aningin nighnizim gifogha aningin gun mikeme.

³ Ezi atrivim kamaghin migia ghaze, “E bizir aghuir manamra Mordekai amizir ingangarir kam bagha a ikara?”

Ezi gumaziba kamaghin miġia ghaze, “E bizitam guizbangira a ganingizir puvati.”

⁴ Ezi atrivim kamaghin men azara, “Nan ingangarir gumazitaba dipenir kamın iti, o puvati?” Ezi bar datirighira Haman atrivimın dipenir tiar akamın azenan tughav iti. An atrivimın azaragh egh mangi Mordekai temer a kuazazimın an firim dafagh a guasa. Kamaghin Haman uabi atrivimın dipenimın divazimın aven izi.

⁵ Ezi ingangarir gumaziba an ganigha kamaghin atrivim miġei, “Haman izegha ġivagha ni mizua kagh iti. A nin ganasa.” Ezi atrivim ghaze, a inigh aven izi.

⁶ Ezi Haman aven izima atrivim a miġia ghaze, “Gumazir mam iti, ezi ki ziar ekiam a daningasa. Egha ki fozir pu, ki bizir aghuir manatam a daningam. Ezi nin nighnizim, ki manmaghiram a damuam?”

Ezi Haman uabira uabi ġinighnigha ghaze, “Atrivim tinara bizir aghuir kamın a damuam? Ua gumaziba puvati, kar kirara.”

⁷⁻⁸ Egha Haman kamaghin atrivimın akam ikara, “Ni mikimti, me korotiar ni uabi azuim inigh mangi gumazir kam darugh. Egh ni uan hoziar mam inigh, atrivimın dapanir asuam isi hoziamın dapanim uaghan anesingigh. ⁹ Egh ni uan ingangarir gumazir faragh zuitam a miseveghti, a gumazir kam nin korotiamın anesingam. Eghti gumazir kam hoziam daperaghti, nin ingangarir gumazir kam a inigh nguibar ekiamın danganir uari akuvimın mangi. Egh aning mangamin dughiam ingangarir gumazim kamaghin dim mikim, ‘Ia bar gumazir kamın gan. Atrivim ziar

ekiam a ganingi. Egh arazir aghuir atrivim a gamimın gan!”

10 Ezi atrivim akar kam baregha Haman migia ghaze, “Bar dera! Ni zuamira mangi korotiam ko hoziam inigh, egh ziar ekiam Judabar gumazim Mordekai daningigh, a gumazir nan dipenir tiar akamın ingarim. Egh bizir ni mikemeziba, ni bar dar amigh.”

11 Ezi Haman atrivimın korotiam inigha iza Mordekai garu. Ezi Mordekai hoziam gaperazi Haman a inigha ghua nguibar ekiamın uari akuvi naghın ghu. Aning ghuavira ikia Haman kamaghın gumazibar dia ghaze, “Ia bar gumazir kamın gan. Atrivim ziar ekiam a ganingi. Egh arazir aghuir atrivim a gamimın gan!”

12 Aning kamaghın amigha gıvagha, gın Mordekai uamategha atrivimın ingangarim bagha ghu. Ezi Haman bar aghumsıgha navim bar a basemezi, a uan guam avaragha ara uan dipenimın ghu.

13 Egha a uan amuim ko namakaba bizir a bativizibar gun bar me mikeme. An amuim ko an namakar fofozir avırıba itiba, me kamaghın a migei, “Datırighın nın ziam ko gavgavim Mordekai ni dama a iniasa. A Judan gumazim, ni anebınsi damuva avegham. A ni dikabıragh ni agıvaghham. Eghti ni puram an guraghav ikiam.”

Esta Hamanın gun atrivim migei

14 Egha me uariv gıavıra itima, atrivimın dipenimın aven ingarir gumaziba otifi. Egh Haman inigh Estan isam bagh zuamira mangasa.

7

1-2 Ezi kar namba 2in dughiam atrivim ko Haman ghugha Esta koma api. Me wain apa egha daghemin tongin atrivim uam Estan azara, “Kwin Esta, bizir ni ifuegha na mikimasava amim, ni na mikim. Eghti, nguibar ki ativagha garim, ki tongira anebigh egh akuatam ni daningam.”

3 Ezi Esta a ikaragha ghaze, “Atrivim, ki nin azangsis, nin ifongiam nan azangsizimin ikiti, ni nan azangsizim ikaragh. Ezi nan azangsizimra kara, ki ko nan adarasi, e ovengan ki aghua. E angamira ikiasa. 4 Ki kamaghin oraki, gumazir mam ki uan adarazi ko e misueghti e aremeghamin tuavim atigha gifa. Me bar e kuavaremeghasa. Egh me ki uan adarazi ko e isi, pura kalabuziar amiziba ko gumazibar min ikisi, e iniam, eghti ki ni mikimamin akaba puvatigham. Ki osimtizim ni daningan aghua. Ezi me bar e kuvarimasa, kamaghin ki bizir kam in gun migei.”

5 Ezi Atrivim Serksis kamaghin oregha Estan azara, “Tina atiatiba puvatigha, ni migeir bizir kabar amuti da otivasa. Ezi gumazir kam managh iti?”

6 Ezi Esta a ikaragha ghaze, “Ki Haman migei. A en apanim damu egh e gasighasighasa.” Ezi Haman, Atrivim Serksis ko Kwin Esta, aningin guamningin bar aguaghfagha bar atiatingi. 7 Ezi atrivim puvira atara dikavigha pura dagher dakozim ategha azenan ghua uan dipenimin divazimin aven itir plauan azenimin ghu. Guizbangira Hamanin ganganim, atrivim bizir kam bagh osimtizim a daningam. A ua bagh Kwin Esta mikimiva a gaghorasa. A ghaze,

an apangkuvim nan iki, egh atrivim na bagh mikimti, a na gasighasighan kogham. Kamaghin a dipenimin aven ikiavira iti.

⁸ Egha a bar osemegha dakozir Esta aperaghav itimin uabi ekunigha uabin akurvaghasa Esta gaghori. Ezi datirighira atrivim azenimin ikegha aven iza kamaghin ganigha, pamten tu-aragha migei, “Gumazir kam ti nan dipenimin nan damazimin arazir kurabar kwin damuasa?”

Atrivim mikemezi, an ingangarir gumaziba maghira iza, Hamanin guam avara, arazir kamın me gumaziba bar men akaghasa, atrivim Haman misueghti an aremegham. ⁹ Ezi atrivimin dipenimin ingangarir gumazir mam an ziam Harbona, a kamaghin migia ghaze, “Haman temer akinir mam uan dipenimin boroghin anesara. Ezi an ruarim 20 mitan tu. A Mordekai dafagh aneguasa ingarizir bizim, gumazir fomira atrivimin akurazima an ovengezir puvatizim.”

Ezi atrivim akam amaga ghaze, “Ia mangi Haman isi temer akinir kamın an firim dafagh aneguraghti, an aremegh.” ¹⁰ Ezi me Haman inigha, a Mordekai aguasa asarazir tememram Haman agura. Me kamaghin amigha givazima atrivim navir amirizim isi.

8

Atrivim Judabay gia ghaze, me uan apanibar midoroziba ikarvaghham

¹ Ezi Judabar apanim Haman ovengezir dughi-amra, Atrivim Serksis an dipenim ko an biziba bar ada isa Kwin Esta ganingi. Ezi Esta atrivim migia ghaze, Mordekai na ko e ikizir vamira, a kamaghin

atrivim mikemezi Mordekai iza atrivimin guamin tu. ² Ezi atrivim uan dafarimin ring suegha a isa Mordekai ganingi. Ringin kam atrivimin ziamin ababanim an iti. Ringin kamra Haman faragha uan dafarim garisi, ezi atrivim a inigha, Mordekai ganingi. Ezi datirighin Esta Mordekai a misevezima, a Hamanin dipenim ko an biziba bar dagh ativagha dar gari.

³ Egha gin Esta atrivim bagha ua ghugha, an dagarimningin boroghin iri, egha azia temeriba ira iti. Egha a gumazir arazir kurar kam gamiziba bagha atrivimin azangsis, eghti an apangkuvim iki me mikemeghti me uam arazir kurar Haman Judabar amuasa mikemezim damuan kogham.

⁴ Ezi atrivim uan golin atrivir fidizim isa Estan amadazima, a dikavigha ghaze, ⁵ "Atrivim, ki ua nin azangsis, nin ifongiam nan azangsizimin iki, egh ni na gifongegh, egh ni nan akam gifongeghti, ki nin damazimin deragham, kamaghin ni nan azangsizim ikaragh. Egh akinafarir gavavitam osirigh egh uan nguibar ekiaba bagh ada amadagh. Eghti me fogham, Haman a Agakin adarazir mav, a Hamedatan otarim, a Judabagh asighasighamin nighnizir kam me anetegh a damuan marki. ⁶ Osimtizir kam nan adarazi bativan ki bar aghua. Egh me nan adarazi bar me gasighasighti, nan dabirabim manmaghin deragh ikivira ikiam?"

⁷ Ezi Atrivim Serksis kamaghin Kwin Esta ko Judabar gumazim Mordekai migei, "Gua fo, Haman Judabagh asighasighasava amima, kamaghin ki tememin anegurazima an areme. Ezi ki an biziba bar da isa Esta ganingi. ⁸ Ezi

datirighin guarara uan ifongiamin gin mangi akatam osirigh uan adarazi Judaba, me bagh anemangisi anemang. Gua akinafarim osiriva nan ziamin gavgavim ko nan ringin itir nedazim isi akinafarimin porogh, eghti nin akaba gavgavim adar ikiam. Gumazamiziba bar fo, akinafarir nan ringin nedazim itim, tav anebighan gavgaviba bar puvatigham.”

⁹ Ezi Mordekai atrivimin akinafariba osirir gumazibav keme. Ezi me akinafariba osirigha da isa Judaba ko, gumazir dapanir ekiaba ko, nguibar ekiabar garir gumazir dapaniba ko, 127plan provinsbar garir gumazir ekiaba, provinsin kaba da Indian provinsin ikegha ghua Itiopian provinsin tu, me me bagha vaghvagha da amada. Mordekai osirir gumazibav gia ghaze, ia da osiriva men nguibabar akabar me osirir arazimin akaba vaghvagh me bagh da osirigh, egh uaghan Judaba migeir akamin me bagh osirigh. Mordekai amir bizir kam, a iakinir namba 3 an ziam Sivan, an 23 aruemin oto.* ¹⁰ Egha Mordekai atrivimin ziamin akinafariba osirigha givagha, atrivimin ringin nedazimin dar poke. Egha gumazir akinafariba inigh mangamiba, me hoziar aghuir atrivimin ingangarimram amiba inigha, akinafarir kaba inigha zuamira nguibaba bar dar ghue.

¹¹ Ezi akinafarir kabar osiziribar averiabar, atrivimin akar gavgavim dar iti. Da kamaghin migia ghaze, nguibar an ativagha garibar aven,

* **8:9:** Judabar kalendan iakinir namba 3 Sivan, kar Pentikosin dughiam. Ezi en iakinimin dughiar kam kar Mei ko Jun.

Judaba ko misoghsi izi uari uari akiriva uari baghan, egh uarir akurvagham. Eghti atrivim garir nguibabar dar midorozir gumazir manaba, me iziva Judaba misoghsi iziti, atrivim Judabar amamangatigham. Eghti me uan ifongiamin gumaziba ko, amiziba ko, boriba ko misogh me agivagh men biziba bar ada iniam. ¹²Egha Haman faragha Persian nguibar ekiamin akar kam akiri, iakinir namba 12, an ziam Adar, an aruer 13in, a Judabagh asighasighasa dughiar kam ati. Ezi bizim ua raghiri, ezi dughiar Haman atizir kamra, Judaba uan apanibav sogham. ¹³Ezi akinafarir kam a atrivimin akar dikirizir gavgavim an iti, egh bar moghira nguibabar mangam, eghti gumazamiziba bar oregh fogham. Eghti Judabar apaniba izi, me misoghamin dughiam, akar gavgavim uaghan men amamangatigha ghaze, Judaba uaghan men midorozim ikarvagham. ¹⁴Ezi atrivim migeima gumazir akinafariba inigha zuiba atrivimin hoziabagh apiagha ivemara bar zuamira ghue. Egha me akar gavgavir kam bar Susan nguibar ekiamin aven uaghan anakuri.

¹⁵Ezi me Mordekai atrivimin korotiar ghurghurim ko blupla a garu. Egha inir pighaghevir ruarir mam uaghan a garu. Egha gin atrivimin dapanir asuar aghuim a garu. A uabi asingigha atrivimin dipenim ategha azenan zui. Ezi Susan gumazamiziba an ganigha bar akuegha pamten diava arai. ¹⁶Ezi Judabar naviba derazima me amiragha iti. Me bar moghira bar akuegha fo, me uan apanim abiragha gifa. ¹⁷Ezi nguibaba ko provinsba bar dar aven atrivimin akar gavgavim otozi Judaba bar a baraki. Egha

Judaba bizir kam bagha, dughiar kamın isar ekiam gamigha avughsa ikia apa bar akuegha iti. Ezi Judabar azenan itir gumazir aviriba atiatigha iza men tongin ikia Judabar mın otiva Judabar arazibar gın zui.

9

Judaba uan apanibagh asighasiki

¹ Adarın iakınımın, an aruer namba 13 oto. Dughiar kamra atrivim faragha akar gavgavim kamaghın anetigha ghaze, apaniba Judabagh asighasigh me abiraghasa. Ezi puvati, dughiar kam otozi Judaba ua raghirigha me gasighasigha me gafira. ² Dughiar kamın atrivim garir provinsbar aven itir nguibaba, Judaba bar dar aven ikia uari akufa. Egha uan apanibar midoroziba ikarvaghasa uariv gia egha biziba akira iti. Ezi atrivim garir nguibabar gumamaziziba bar Judabar atiatigha bizitam me damuan ibura. ³ Egha provinsba garir gumazir dapaniba ko, gumazir aruaba ko, gavmanın gumazir dapaniba ko, atrivimın ingangaribar garir gumaziba, me bar Mordekain atiati. Kamaghın amizi, me bar Judabar akurvasi. ⁴ Kantrin kamın gumamaziziba bar fo, Mordekai datirighın atrivimın dipenimın aven gavgavir ekiam atrivimın apengan a ini. Ezi dughiar kamın an gavgavim ekiva ghuavanagavira iti. ⁵ Kamaghın amizi, Judaba uan ifongiamın gın ghua uan apaniba puvira me misuagharisi. Me midorozir sababar suigha me ko uariv sogha me misozi me ariaghiri.

⁶ Egha Susan nguibar ekiamra me gumazir 500pla misoghezi me ariaghire. ⁷⁻¹⁰ Judaba uaghan Hamanin otarir 10pla bar me misoghezi me ariaghire. Haman a Judabar apanim gamir gumazim, a Hamedatan otarim. An otaribar ziar bar kara: Parsandata ko, Dalfon, Aspata, Porata, Adalia, Aridata, Parmasta, Arisai, Aridai ko, Vaisata. Me ariaghirezima, Judaba men bizitam okemezir puvati.

¹¹ Ezi dughiar kamra Susan nguibar ekiamin aven ariaghirezir gumazibar dibobonimin eghaghanim ghua atrivim bato. ¹² Egha gin atrivim kamaghin Kwin Esta migia ghaze, “Susan nguibamra Judaba gumazir 500pla misoghezi me ariaghire. Ezi Hamanin 10plan otariba uaghan ariaghire. Ezi nguibar ekiar igharaziba e fozir puvati, ingangarim manmaghin ghuama!”

Egha atrivim ua kamaghin Estan azara, “Ni datirighin bizir tizim uam a gifonge? Ni ifongezir bizim bagh na mikemegh, eghti ki ni danigham.”

¹³ Ezi Esta atrivim ikaragha ghaze, “Ni nan azangsizim gifuegh, egh a ikaragh. Egh Judan Susan itibar amamangatighti me datirighin amizi moghin gurunzaraghan ua kamaghira damu. Egh Hamanin otarir ariaghirezibar kuaba inigh temer Haman asarazimin men firibar afegh me aguigh.” ¹⁴ Ezi atrivim me kamaghin damuasa a ifonge. Egha an akar kam Susan itir Judan gumaziba bagha anemada. Ezi me dughiar kam in azenara gumazibar damazibar Hamanin otaribar kuaba tememin me agui. ¹⁵ Ezi Adarin iakinimin, an aruer namba 14in Judaba Susan nguibar ekiamin uari akufa. Egha 300plan gumaziba

nguibar ekiamin me misoghezi me ariaghire. Me ariaghirezima Judaba men bizitaba okemezir puvati. ¹⁶ Ezi atrivim garir provinsin igharazibar itir Judaba, me uaghan uarira uari akuva deravira ikiasa mighigha misosi. Me uan apaniba ko uariv sogha uan midoroziba ikarvasi. Egha gavgavigha misogha egha 75,000plan gumazir men aghuazibav soghezima me ariaghire. Ezi me ariaghirezima me men bizitam okemezir puvati. ¹⁷ Me Adarin iakinimin namba 13in aruemin, me apanibav soghezi me ariaghire. Ezi aruer namba 14in midorozitam uam otozir puvati, ezi Judaba dughiar kamin avughsa bar akuegha isar ekiam gami. ¹⁸ Ezi Judan Susan nguibar ekiamin itiba, me Adarin iakinimin aruer namba 13 ko 14in uan apanibav sogha me agiva ghuavira iti. Egha Adarin iakinimin namba 15in aruemin me avughsa bar akuegha isar ekiam gami. ¹⁹ Bizir kam bagha, Judan gumazamizir nguibar dozibar itiba bar bizir kam ginighnigha, Adarin iakinimin aruer 14in avughsa bar akuegha isar ekiam gamir dughiam. Me dughiar kamin uaghan uan bizir aghuiba uari ikarvaghya uari ganidi.

Me Purim arizir isar ekiam

²⁰ Ezi Mordekai bizir otivizir kaba bar ada osirigha givagha, Persian nguibar Judaba itibar ada mangi. Nguibar roghira itiba ko saghon itiba uaghara. ²¹ Egha a me migia ghaze, Adarin iakinimin namba 14in aruem ko 15in aruem, kar ia zurara bar akuegh ikiamin dughiam. ²² Aruer kamningin Judaba uan apaniba agifa. Ezi iakinir kamra men osimtizim ko arareba gifa, ezi Judabar naviba derazi me bar akonge. Ezi Mordekai me

miglia ghaze, ia isar ekiabav kim dar amu egh dar iki. Egh dagher aghuiba uari ikarvagh uari daning, egh gumazir biziba puvatiziba ia uaghan biziba me daning. ²³ Ezi Judaba Mordekai me mikemezi moghin ami. Ezi dughiar kamın azeniba vaghvagha me avughsa ikia isam gamuava apa, egha biziba uari ikarvagha uari ganidir arazir kam, a men arazir me zurara damuamimın mın oto.

²⁴ Me fo, fomira Judabar apanim gamir gumazim Haman a Hamedatan otarim, egha Agakin adarazir mav. A Judabar apanim gamua, egh me misueghti me arimighirasa fofoghasa ikararer mam gamua egha dughiar mam bato. Ezi Hibrun akam me fofoghasa ikararem gamimın mingarim kamakin, dughiar kam “Purim,” a garisi. Dughiar kam, Haman Judaba bar me gasighasighasa a diboro.

²⁵ Ezi Esta atrivim bagha ghuzi atrivim akinafarir gavgavim osiri. Egha ghaze, “Fomira Haman Judaba bar me gasighasighasa akam ati, ezi datirighin osimtizer kamra uamategh izi a bativam.” Ezi me temer an asarazimram aneguragha, uaghan an otariba gui. ²⁶ Egha me bizir me bativizir kabagh nighnigha kamaghin ami. Ezi Mordekai akinafarim amaga ghaze, me dughiar kamın avughsam. Ezi kamaghin, me avughsazir dughiar kamning dibora ghaze, “Purimın Dughiar Ekiam.” Ezi ziar kam Purim, an mingarim kara, Satun Ikararem. ²⁷ Ezi Judaba dughiar kam gamizima, a me azenibar zurara damuamin arazimın mın iti, eghti men ovavir

borir gın otivamiba ko gumazamizir igharazir Judabar aven izamiba uaghan arazir kamın gın mangam. Egh azeniba bar, dar dughiar pumuningın Judaba Mordekai me mikemezir dughiar kam gıñıghnıgham. ²⁸ Egha me ghaze, Judan adarazir aven dipeniba vaghvagh men ovavir borir gın otivamiba ko, gumazamizir provinsba bar dar itiba ko, nguibar bar ekiabar itiba bar, me Purimın dughiar gıñıghnıgh egh azeniba bar me avughsam.

²⁹ Egha Abihailın guivim Kwin Esta, ko Mordekai, aning akınafarir igharazir mam osiri. Ezi Purimın Avughsamimın mıgırıgıam an iti. Ezi akınafarir kamın Kwin Esta mıgıa, Mordekai faragha uabıra osirizir akınafarim, gavgavim a ganıdi. ³⁰ Egha aning Judan 127plan provinsın Persian kantri aven itiba bagha akınafarir kaba amangi. Akınafariba kamaghın mıgıa ghaze, “Ua midoroziba puvati, ezi ia bar guizbangıra naviba amıragh dabirabir aghuimın iki. ³¹ Egh ia uan ovavir borir gın otivamiba ko, ia Purimın Dughiar Ekiaba dar suıghvıra iki. Mati ia faragha arava naviba osıava dagheba ataghırazir arazimın gın mangı. Kı Mordekai ko Kwin Esta, ga akar gavgavir kam bar moghıra ia ganıngı.” ³² Ezi Estan akar a Purimın Dughiar Ekiam bagha mikemezim gavgavim Purim ganıdi. Ezi me akınafarir mamın an osırigha anetızıma a iti.

10

Atrivim Serksis ko Mordekai ziar ekiam iti

¹ Ezi Atrivim Serksis ongarir dadarimın boroghın itir gumazamiziba ko, uan kantrin

aven itir gumazamiziba inigha, me gamizi, me a garir nguazibar ingara iti. ² Ezi bizir ekiaba ko bizir aghuir atrivim amiziba ko, migirigiar arazir a Mordekai gamizi a gumazir ekiamin otoziba, me bar da isa Persian atriviba ko Midian atrivibar akinafaribar ada osiri. ³ Ezi Judan gumazim Mordekai a uabi atrivimin apengan ikia ingari, ezi Atrivim Serksis uabira an gumazir dapanimin iti. Ezi Judaba bar a gifuegha an ziam fe. Ezi a ingangarim gamima Judabar dabirabim bar dera. Kamaghira, me atiatingan kogham. Eghti men ovavir borir bar gin otivamiba men dabirabim deraghvira iki mangivira ikiam.

**Godin Eghaghanim: Akar Gavgavir Dikirizir
Ghurim ko Igiam
The Holy Bible in the Aruamu language of Madang
Province, Papua New Guinea, 2020 Edition
Buk Baibel long tokples Aruamu long Madang Provins
long Niugini long 2020**

copyright © 2020 Pioneer Bible Translators

Language: Aruamu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Seed Company

GOD'S STORY in the Aruamu Language of Papua New Guinea

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

8f6beb37-6783-55d5-91ed-8321cc3f5eea